

Курінна Ірина Володимирівна
аспірант кафедри психології,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ ЛЮДИНИ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВІЗАЦІЇ КРАЇНИ

У тезах розглянуто вплив та зміни цифровізації країни на когнітивну сферу людини.

Сучасний етап розвитку людства характеризується стрімкими змінами, тому сьогодні, на відміну від традиційних засобів масової інформації (телебачення, радіо, преса), інтернет займає перше місце. Активно розвиваючись, цифрова галузь в Україні охоплює майже всі сфери життя, що неминуче впливає на когнітивну сферу людини. Нові соціально-культурні умови примушують адаптуватися та формують нові когнітивні функції.

Протягом свого життя людина здійснює пізнавальну діяльність, тому вона активно ставить перед собою мету та намагається її досягти. Отримуючи досвід, успіхи та помилки, відчуваючи радощі і горе, ми формуємо в собі модель світу, яка є основою нашого психічного життя. Воно складається з психічних функцій, структури цінностей, цензури і системи психологічного захисту, але в реальному житті всі ці процеси зливаються. Саме вона є когнітивною, тобто пізнавальною сферою особистості[4]. Серед пізнавальних процесів виділяють: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уяву та увагу. Враховуючи вищезазначене, когнітивна сфера особистості забезпечує динамічне відображення дійсності, формує досвід, будує модель світу та регулює діяльність особистості [5].

Трансформація соціуму в наш час перейшла в режим, де невід'ємною частиною існування є інтернет-технології. Під впливом сучасних технологій змінюється не тільки поведінка, але і ставлення. Такі зміни несуть за собою нові навички та способи прояву особистості. Розвиток технологій та неминуча цифровізація охоплює всі сфери життя: від професійних до особистісних. Внаслідок цього формується поведінка людини в новому цифровому середовищі, де адаптація формує когнітивні функції, ознаками яких є: легкий доступ до інформації (знань), зовнішня пам'ять, доступність гіпертекстової системи, доступ до багатозадачності, інформаційна завантаженість, мобільність, якісні та кількісні зміни комунікації [1].

Доречним буде відмітити, що при цифровізації змінюються властивості традиційної моделі масових комунікацій, формуючи абсолютно нові поєднання відомих у психології законів та ефектів інформаційного обміну [3].

Щодо позитивних впливів – інформатизація дає більш широкі можливості для соціальних і професійних зв'язків (це можуть бути ті, кого ми знаємо в реальному житті, так і ті з ким вперше побачились, або ж познайомились онлайн). В мережі інтернету без додаткових затрат (час, гроші, професійні та особисті зв'язки) можна покращити професійні, особисті контакти, як

отримувати, так і надавати доступ до політичної, професійної, економічної та іншої інформації. Ще один позитивний аспект, який прийшов у наше життя разом з інтернетом, – це утворення соціальних мереж і груп, де комунікація зводиться не лише до кар'єрних потреб та інтересів, але й можливість створювати й приєднуватись до груп тих, хто хоче відшукати людей зі спільними інтересами і потребами в найширших сферах життя.

Щодо негативних впливів. Виходячи з теорії соціальної присутності, розробленою Джоном Шортом, Едеріном Уільямсом і Брюсом Крісті, різні рівні соціальної присутності вимагають різних засобів комунікації. А саме «живе спілкування» буде більш продуктивним та знаходитиметься на рівень вище від онлайн-спілкування. Таким чином, «онлайн-комунікація» призводить до того, що втрачається значущість опонента за рахунок можливості дистанціювання [2].

Також не можливо не зазначити, що легкий перехід межі між реальністю та уявним світом приводить до інтернет-залежності (інтернет-адикція), яка в свою чергу спричиняє невтішні наслідки.

Неминуче входження інтернету в наше життя спонукає до пристосування і набуття нових навичок. Когнітивна сфера людини набуває нових форм та проявів, що має як позитивні, так і негативні наслідки. Однозначно стверджувати, несе інформатизація в наше життя користь чи шкоду, ми не можемо. Але це новий етап розвитку, який спрощує деякі дії (або зовсім знімає потребу в них) і водночас додає більше вимог від людини.

Для суспільства в період цифровізації характерна велика свобода вибору моделей поведінки. Це спричинено можливістю дистанціюватись один від одного у процесі своєї життєдіяльності. Наслідком розширення комунікативного простору є можливість взаємодіяти на різних площинах, але водночас і збільшується та розширюються вимоги та соціальні ролі.

Список використаної літератури

1. HiTech office (2016). Цифрова адженда України 2020. Концептуальні засади (версія 1.0). Київ. <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
2. Sallnas, E. L., Rassmus-Grohn, K., & Sjostrom, C. (2000). Supporting presence in collaborative environments by haptic force feedback. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction*, 7(4), 461—476.
3. Немеш О. М. (2017) Психологія комунікативної діяльності в інтернет просторі : дис. доктора психол. наук : 19.00.01. Київ.
4. Психологія / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук. – К.: Либідь, 2003. – 560 с
5. Шмаргун В. М. Взаємозв'язок показників інтелекту та когнітивних стилів у психічному розвитку дітей/В. М. Шмаргун // Лікарська справа. -Київ: Здоров'я, 2017, № 7.- С.129-135.